

D E N F Ø L E L S E S F U L D E H J E R N E

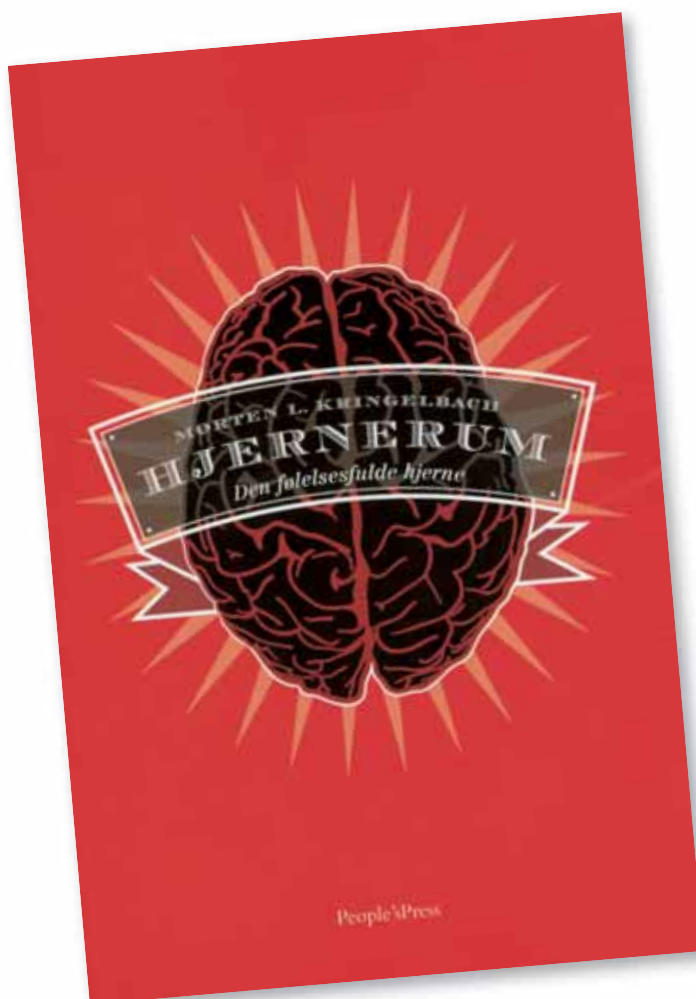
Udråbelsen af 1990'erne til "hjernens tiår" – "The Decade of the Brain" – har medført en strøm af nyheder fra hjerneforskningens verden i aviser og tv. Senest har vi fx kunnet læse historier om, hvordan hjernen behandler Coca-Cola og Pepsi på forskellig vis, og om hvordan hjerneskader i det orbitofrontale cortex medfører ændret personlighedsrapporter, som gerne giver anledning til såvel undren som refleksion i den brede offentlighed.

Det er mere sjældent, at disse fund bliver syet sammen i en samlet præsentation og refleksion, og endnu mere sjældent, at det sker på dansk. Den stort opslåede bog "Hjernerum. Den følelsesfulde hjerne" skrevet af Morten L. Kringelbach er netop et forsøg på at råde bod på dette.

Kringelbach blev i 2002 ph.d. på en afhandling om orbitofrontal cortex og er i dag post-doc ved Queen's College i Oxford. Hans speciale er hjernens emotionssystem, læring, læsning og bevidsthed. Kringelbach og Rolls har publiceret en række empiriske og teoretiske artikler om hjernen og følelser og repræsenterer i dag et alternativ til Antonio Damasio's teori om orbitofrontale cortex og "somatiske markører".

Ud over at give et opdateret billede af hjernevidenskaben (specielt omkring følelser og emotioner) er formålet med bogen specielt at påpege, at følelser ikke er fornuftens modsætning. Følelser antages i dag at være afgørende for al-

Ny og stort opslået bog om hjernens funktion giver et broget billede. Ikke mindst introduktionerne er gode, mens det halter med formidlingen af forskningsområdet.

BOGDATA

Morten L. Kringelbach: "Hjernerum. Den følelsesfulde hjerne". People's Press, 2004. 290 sider, 288 kr. ISBN 8791518091

mindelige processer som fx beslutningstagning. Det gængse syn på mennesket som logisk og rationelt hænger således ikke sammen med de videnskabelige undersøgelser, der er fremkommet i løbet af de seneste år.

Heraf bogens titel: Hjerterum kan bedre betegnes som "hjerterum" – følelserne og deres betydning er et produkt af hjernens struktur og aktivitet. Endvidere tager bogen sigte på at lægge op til, at vi genovervejer vore antagelser om menneskets mentale evner, såsom fri vilje og rationalitet.

Lækker intro, men –

Bogen består af ti kapitler, der begynder med en introduktion til basal neurovidenskab, herunder hjernens anatomi og funktion. Kringelbach kommer godt rundt om basale funktioner som syn og hørelse. Disse første introducerende kapitler er rigtig gode og er garneret med flotte farveillustrationer og forklaringer, som gør emnet tilgængeligt og forståeligt.

Hvert kapitel afsluttes med en sektion, der giver forslag til "videre læsning". Bogen har også et appendiks, som forklarer de forskellige hjerneskannings-teknikker, samt en gavnlig liste med ordforklaringer. Alene disse dele af bogen gør den anbefalelsesværdig. Stor ros til Kringelbach og forlaget People's Press for en æstetisk udformet bog.

Bogen har dog også sine problematiske sider. Eksempelvis er det proble-

matisk, og endog potentielt skadeligt, at Kringelbach i det ellers godt præ-senterede og interessante kapitel om stimulanser og anvendelsen af disse hævder, at marihuana, ud over en let rus og røde øjne, "ingen alvorlige bivirkninger har." (s. 124) Dette er en højst unuanceret og naiv fremstilling og er i direkte modstrid med forskning, der tydeligt viser, at marihuana medfører målbare kognitive og psykiatriske problemer. At pege på marihuanas potentielle medicinske værdi fremmes ikke ved at nedtone eller ignorere de nu kendte skadevirkninger.

Værre endnu bliver det i de sidste kapitler, hvor Kringelbach giver sig i kast med mere omfattende og kontroversielle emner. Kapitlerne om "Vilje" og "Bevidsthed" omhandler fx slet ikke de emner, titlerne indikerer. Kapitlet "Vilje" burde snarere have heddet "Selvet" eller "Intelligens", og det kapitel, der bærer overskriften "Bevidsthed", handler i langt højere grad om genetik, evolution, religion og sprog. Endvidere er der i disse kapitler mange og lange digressioner, som hverken umiddelbart eller afslutningsvis lader til at have nogen relevans for deres eller bogens overordnede emne.

Det er noget skuffende, at en fremtrædende forsker ikke formår at formidle sit eget forskningsområde på bedre vis. Kringelbach anvender uforholdsmæssig megen plads på litteraturen og historiske tilbageblik, der virker løsrevet fra

sammenhængen, og alt for lidt plads på det, han er god til: videnskabelige studier af hjernens funktion.

Stadig anbefaling

Til trods for at Kringelbach selv skriver, at han blot har ønsket at give "snapshots" fra hjerneforskningen (s. 5), bliver "Hjernerum" på denne måde for fragmenteret, med for mange brudstykker, der ikke samles op på eller gives en samlet syntese. Dette er i mine øjne irriterende.

Læsningen af bogen besværliggøres, bogens emner fremmedgøres, og resultatet er desværre ikke den bedre forståelse, bogen stiller i udsigt. Samlet set er den derfor en skuffelse.

Man sidder tilbage med alt for mange brudstykker af viden, uden at man føler sig klogere. Digressionerne bliver til forstyrrende elementer, som distraherer emnet. De problematiske påstande om marihuana og psykiatri virker useriøse.

Når disse kritiske bemærkninger er sagt, er der dog stadig to grunde til at anbefale at læse bogen: For det første, at den er skrevet af en af vores nulevende, internationalt anerkendte, danske forskere, endda på dansk. For det andet, at den første halvdel af bogen er en både æstetisk tiltalende og opdateret introduktion til hjernens struktur og funktion.

Thomas Zoëga Ramsøy